

Sygn. akt II CSK 233/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z wniosku E. Spółki Akcyjnej w G.

przy uczestnictwie P. W.

o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 listopada 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 27 października 2015 r., sygn. akt VII Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik uczestnika P.W. w skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 października 2015 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 oraz 4 k.p.c.

Uzasadniając nieważność postępowania autor skargi wskazał, że uczestnik został pozbawiony możliwości obrony swych praw przez „uwzględnienie przez Sąd II instancji okoliczności znanych prywatnie członkom składu orzekającego, względnie - znanych temuż Sądowi z urzędu”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nieważność postępowania zachodzi, jeżeli z powodu uchybienia przez sąd przepisom postępowania, strona wbrew swej woli została faktycznie pozbawiona możliwości obrony swoich praw w istotnej części, jeżeli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji i to bez względu na to, czy takie działanie strony mogłoby mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2002 nr 12,

poz. 20 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 r. I PK 291/13, nie publ.). Pozbawienie możliwości obrony należy oceniać przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności sprawy, bowiem „pojęcie niemożności obrony” może obejmować różne stany faktyczne, jednakże w grę wchodzi tylko wypadek, gdy strona rzeczywiście była pozbawiona możliwości obrony i nie działała w postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r. II CSK 593/07, nie publ.).

Szczegółowa analiza akt sprawy oraz twierdzeń zawartych w skardze kasacyjnej nie pozwala na stwierdzenie, że w sprawie doszło do nieważności postępowania w powyższym rozumieniu. W ramach tzw. przedsądu Sąd Najwyższy nie dokonuje merytorycznej oceny zasadności podstaw na jakich oparto skargę kasacyjną, dlatego odnosząc się - tylko na potrzeby oceny przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - do twierdzeń skargi mających uzasadnić nieważność postępowania należało wskazać na następujące okoliczności.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd odwołał się do faktów historycznych związanych z oddawaniem do użytku na początku 1984 r. linii 15 kV nr [x]01, [x]02, [x]03. W ocenie skarżącego przez zamieszczenie dopiero w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia takich informacji, Sąd pozbawił go możliwości obrony „polegającej na podjęciu czynności procesowych, zmierzających do dyskwalifikacji” tych okoliczności.

Odnosząc się do tego stwierdzenia wskazać należy, że w tzw. części „historycznej” uzasadnienia wyraźnie zastrzeżono, że „opisem historycznym” Sąd Okręgowy chciał jedynie przedstawić tło sprawy. Przywołana w tej części uzasadnienia historia rozwoju energetyki na Pomorzu nie stanowiła więc ustaleń faktycznych Sądu. Wskazana wada uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie mogła być kwalifikowana w kategorii pozbawienia strony możliwości obrony jej praw.

Do naruszenia prawa do bycia wysłuchanym może dojść w wyniku uchybień wynikających z czynności procesowych albo zaniedbań sądu, względnie przeciwnika procesowego, nie można natomiast o nim (naruszeniu prawa) mówić, gdy Sąd wprowadzi do uzasadnienia takie wątki, których ustawa nie przewiduje.

Z powyższych przyczyn nie jest zasadne twierdzenie, że uczestnik został pozbawiony możliwości obrony swych praw.

Odnosząc się do pozostałych okoliczności mających uzasadnić przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należało stwierdzić, że sformułowane w skardze pytania nie dawały podstaw do uznania, że w sprawie wystąpiły istotne zagadnienia prawne. Odnosząc się do pierwszego pytania stwierdzić trzeba, że w sytuacji, gdy okres wymagany do zasiedzenia służebności upłynął przed dniem 3 sierpnia 2008 r., a więc, gdy nie obowiązywały jeszcze przepisy art. 305¹ - 305⁴ k.c., Sąd - mimo że wnioskodawca żądał stwierdzenia nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu - mógł, zważywszy na analogiczną treść obu praw, stwierdzić nabycie przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Drugie ze sformułowanych w skardze pytań nie stanowiło zagadnienia prawnego, ponieważ nie zostało poparte argumentacją, która świadczyłaby o możliwych rozbieżnościach interpretacyjnych.

Skarga nie jest też oczywiście uzasadniona. Uzasadnienie „oczywistej zasadności” nie zawierało argumentów przekonujących o tym, że zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, albo że zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnej orzeczono na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z § 5 pkt 3 w zw. z 10 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804).